UNIVERSITÄTS
BIBLIOTHEK
WUPPERTAL

BERGISCHE
UNIVERSITÄT
WUPPERTAL

Universitätsbibliothek Wuppertal

M. Tullii Ciceronis Orationes diligentius recognitae & aptiore serie repositae

Cicero, Marcus Tullius

Lutetiae Paris, 1522

In M. Antonium Philippica quinta. Oratio XLVIII.

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechtehinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechtehinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.
Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

urn:nbn:de:hbz:468-1-431

Visual Library

pertinere arbitrabor.neq; em̄ id pro veſtris in me ampliſſimis beneficiis ſine ſcelere facere poſſum.hodierno autem die primum referente viro fortiſſimo,vobiſq; amiciſſimo M.hoc Seruilio,Collegiſq; eius ornatiſſimis viris,optimis ciuibus, longo interuallo me auctore, & principe ad ſpem libertatis exarſimus.

IN M.ANTONIVM PHILIPPICA QVINTA. ORATIO.XLVIII.

NIHIL vnq̄ longius Calē.Ian. mihi viſum eſt Patres cōſcripti:q̄d idē intelligebā per hos dies vnicuiq; veſtrū videri,qui em̄ bellum cum Rep.gerunt,hunc diē non expectant.nos autē tum, cū maxime conſilio veſtro ſubuenire cōmuni ſaluti oporteret,in Senatū cōuocabamur. Sed querelā pręteritorū dierū ſuſtulit oratio Conſulū:qui ita locuti ſunt,vt magis exoptatę Calē.Ian. q̄ ferę eſſe videant̄.Atq; vt oratio Conſulū animū meum erexit,ſpemq; attulit non modo ſalutis conſeruandę,verū etiā dignitatis priſtinę recuperādę:ſic me perturbaſſet eius ſententia,qui primus rogatus eſt, niſi veſtræ virtuti, conſtantięq; confidere. hic em̄ vobis P.C. dies illuxit, hæc poteſtas data eſt,vt quantū virtutis,quantū conſtantiæ, quantū grauitatis, in huius ordinis conſilio eſſet,populo Ro.declarare poſſetis.Recordamini qui dies nudiuſtertius decimus fuerit, quātus conſenſus veſtrū,quanta virtus,quanta cōſtantia, quantā ſitis a populo Ro.laudē, quantam gloriā conſecuti.Atq; illo die P.C.ea cōſtituiſtis, vt vobis nihil iam ſit integrū, niſi aut honeſta pax,aut bellū neceſſariū.Pacem vult M.Antonius.arma ponat,roget,deprecet̄. nemi nem ęquiorē me reperiet:cui dū ſe ciuibus impiis cōmendat, inimicus eſſe, q̄ amicus maluit. nihil eſt profecto q̄d dari poſſit bellū gerenti:erit fortaſſe aliquid, q̄d concedi poſſit roganti. Legatos vero ad eū mittere,de quo grauiſſimū iudiciū nudiuſtertius decimus feciſtis,nō iam leuitatis eſt,ſed vt q̄d ſentio dicam,dementię.primum em̄ eos duces laudauiſtis,qui cōtra illum priuato conſilio bellum ſuſcepiſſent.deinde milites veteranos: qui cū ab Antonio in Colonias eſſent deducti,illius beneficio libertatē populi Ro.anteposuerunt. Quid legio Martia? quid Quarta?cur laudantur?ſi em̄ conſulē ſuum reliquerunt,vituperandę ſunt. ſi inimicū populi Ro.iure laudant̄.Atqui cum Conſules nondū haberetis,decreuiſtis, vt & de p̄miis militum,& de honoribus imperatorū,primo quoq; tempore referret̄.placet eodem tempore præmia conſtituere iis,qui contra Antoniū arma ceperunt, & legatos ad Antonium mittere?vt iam pudendū ſit,honeſtiora eſſe legionū decreta,q̄ Senatus. ſiquidem legiones decreuerūt Senatum defendere contra M.Antoniū. ſenatus decreuit Legatos ad Antonium.vtrum hoc eſt confirmare militū animos?an debilitare virtutem?hoc dies duodecim profecerunt?vt quē nemo p̄ter † Cotylam inuentus ſit,qui defenderet,is habeat iam patronos,etiā Cōſulares.Qui vtinam oēs ante me ſententiā rogarent̄.q̄q̄ ſuſpicor quid dicturi ſunt quidā eorum, qui poſt me rogabunt̄.facilius contradicerē,ſi quid videret̄.eſt em̄ opinio,decreturū aliquē M. Antonio illam vltimā Galliā,quā Plancus obtinet.Quid hoc aliud eſt,q̄ ad bellū ciuile hoſti arma largiri?primū neruos belli pecuniā infinitā,qua nūc eget:deinde equitatū,quantū velit: equitatum dico?dubitabit credo gentes Barbaras ſecū adducere?hoc qui nō videt,excors: qui cū videt,decernit,impius.Tu ciuem ſceleratū,& perditum,Gallorū, & Germanorū exercitu,pecunia,peditatu,equitatu,copiis,inſtrues?Nullæ iſtę excuſationes ſunt:meus amicus eſt.ſit patriæ prius.meus cognatus:an poteſt cognatio vlla propior eſſe,q̄ patrię?in qua etiam parentes continentur?mihi pecuniā attribuit. cupio videre qui id audeat dicere. quid autem agatur,cum aperuero:facile erit ſtatuere,quam ſententiam dicatis,aut ſequamini. Agitur vtrū M.Antonio facultas detur opprimendę Reip.cędis faciendę:bonorum diripiendorū:† vrbes, agros,ſuis latronibus condonandi: populum Roma. ſeruitute opprimendi: an horum nihil facere ei liceat.dubitate quid agatis.an non cadunt hęc in Antonium? hoc ne Cotyla quidē dicere auderet.quid enim in eum non cadit?qui cum Cęſaris acta ſe defendere dicit, eius leges peruertit,quas maxime laudare poteramus.Ille paludes ſiccare voluit. hic omnem Italiā moderato homini L.Antonio diuidendam dedit. quid?hāc legem populus Ro.accepit?quid? per auſpicia ferre potuit?ſed augur verecundus ſine Collegis de auſpiciis non interpretaretur.q̄q̄ illa auſpicia non egent interpretatione augurum.Ioue em̄ tonante cum populo Romano agi non eſſe fas qui ignorat?Tribuni Pleb.tulerunt de prouinciis contra acta Cæſaris,

Nudiuſtertius decimus.

† Cotylam meū.alii mecū.alii vnū legunt.

Belli nerui pecunia.

† vrbis, agrorum.

Ioue tonante,cū populo agi nefas

ille biennii,iſte ſexennii.num etiã hãc legẽ populus Ro.accepit?quid? promulgata fuit?quid? nonne ante lata,q̃ ſcripta?nonne ante factã vidimus,q̃ futurã quiſq̃ eſt ſuſpicatus?vbi lex Cęcilia?& Didia?vbi promulgatio trinũdinũ?vbi pœnę recenti lege Iunia,& Licinia?poſſunt ne hę leges ratę eſſe,ſine interitu legũ reliquarũ?eccui poteſtas in forũ introeundi fuit? q̃ porro illa tonitrua?quę tẽpeſtas?aut ſi auſpicia M.Antoniũ non mouerẽt,ſuſtinere eũ, aut ferre nõ poſſe tantã vim tẽpeſtatis, imbris, ac turbinum,mirũ videret? quã legem igit̃ ſe augur dicit

Ioue tonãte. tuliſſe,nõ modo tonante Ioue,ſed prope cæleſti clamore prohibẽte, hanc dubitabit cõtra auſpicia latã confiteri?quid?q̄d cum eo collega tulit,quẽ ipſe fecit ſua nunciatione vitioſum,nihil ne ad auſpicia bonus Augur arbitratꝰ eſt pertinere?Sed auſpiciorũ nos fortaſſe erimus interpretes,qui ſumus eiꝰ Collegę.num ergo etiã armorũ interpretes quęrimus?primũ oẽs fori aditus ita ſepti, vt etiã ſi nemo obſtaret armatus, tñ niſi ſeptis reuulſis introiri in forum nullo modo poſſet.ſic vero erant diſpoſita p̃ſidia, vt quomodo aditus hoſtiũ ꝓhibet̃ Caſtellis,& aggeribus,ita ab ingreſſione fori populũ tribunoſq; ple.propulſari videres. Quibus de cauſis eas leges,quas M.Antonius tuliſſe dicit̃,oẽs cenſeo ꝑ vim,& contra auſpicia latas, hiſq; legibus Populũ Ro.non teneri.Si quam legẽ de actis Cęſaris cõfirmandis, deve Dictatura in perpetuũ tollenda,deve Coloniis in agros deducendis tuliſſe M.Antonius dicit̃, eaſdẽ leges de integro,vt populũ teneant,ſaluis auſpiciis ferre placet. Quis ergo bonas leges vitioſe,per vimq; tulerit,tñ hę leges nõ ſunt habendæ:omniſq; audacia gladiatoris amẽtis, auctoritate noſtra repudiãda eſt.illa vero diſſipatio pecunię publicę,ferenda nullo modo eſt,ꝑ quã ſepties millies falſis perſcriptionibus,donationibuſq; vertit:vt portenti ſimile videat̃, tãtam pecuniam populi Ro.tam breui tẽpore perire potuiſſe? Quid illi immanes quęſtus?ferẽdi ne? quos M.Antonii tota exhauſit domus?decreta falſa vendebat:regna,ciuitates, immunitates, in æs accepta pecunia iubebat incidi.hęc ſe ex cõmentariis Cęſaris,quorum ipſe auctor erat, agere dicebat.in interiore ędiũ parte totius Reip.nundinę:mulier ſibi felicior,q̃ vir,auctionẽ prouinciarũ,regnorumq; faciebat:reſtituebant̃ exules,quaſi lege:ſine lege,quę niſi auctoritate Senatus reſcindant̃,quoniã ingreſſi in ſpem Reip.recuperandę ſumus, imago nulla liberæ ciuitatis relinquet̃.Neq; ſolum cõmentariis commentitiis,chirographiſq; venalibus innumerabilis pecunia congeſta in illam domũ eſt:cum quę vendebat Antonius,ea ſe ex actis Cęſaris

Syngraphę agere diceret:ſed Senatus etiã Conſulta pecunia accepta falſa referebat: ſyngraphæ obſignabantur,ſenatuſcõſulta tanq̃ facta ad ęrariũ referebant̃.Huius turpitudinis teſtes erant etiam exterę nationes.Fœdera iterea facta,regna data,populi prouincięq; liberatę. earũ rerũ falſę tabulæ gemente populo Ro.toto Capitolio figebant̃.Quibus rebus tãta pecunia vna in domo coaceruata eſt:vt,ſi hoc genus in vnũ redigat̃,non ſit pecunia populo Ro.defutura. Is etiam legem iudiciariã tulit,homo caſtus,atq; integer,iudiciorũ & iuris auctor.in quo vos fefellit.

Anteſignani. Alaudę. anteſignanos,& manipulares,& alaudas iudices ſe conſtituiſſe dicebat. at ille legit aleatores, legit exules,legit Gręcos.O conſeſſum iudicũ pręclarũ,O dignitatem conſilii admirandã.pauet animus apud conſiliũ illud pro reo dicere.Cydam Cretenſem,portentũ inſulę,hominem audaciſſimũ,& perditiſſimũ.ſed fac ita nõ eſſe.nũ latine ſcit? num ex iudicũ genere & forma? num leges noſtras moresve nouit?num deniq; hoĩes?eſt eñ vobis Creta notior,q̃ Roma Cydæ.Delectus aũt & notatio iudicũ etiã in noſtris ciuibus haberi ſolet:Cortyniũ vero iudicẽ quis nouit?aut qs noſſe potuit?Nã Lyſiadẽ Athenienſem pleriq; nouimus. eſt eñ Phędri phi

Colluſor. loſophi nobilis filius,homo p̃terea feſtiuus,vt ei cũ M.Curio conſeſſore eodẽ,& colluſore facillime poſſit conuenire.quęro igit̃,ſi Lyſiades citatus iudex nõ reſpõderit,excuſeturq; Areopagites eſſe,nec debere eodẽ tẽpore Romę,& Athenis res iudicare:accipiet ne excuſationẽ is qui quęſtioni pręerit,gręculi iudicis,modo palliati,modo togati?an Athenienſiũ antiquiſſimas leges negliget? Qui porro ille cõſeſſus dii boni?Cretenſis iudex, iſq; nequiſſimꝰ. quẽadmodũ ad hunc reus alleget?quomodo accedat?dura natio eſt.at Atheniẽſes miſericordes.puto ne Curiũ quidẽ eſſe crudelẽ,qui quotidie periculũ fortunę faciat.ſunt item lecti Iudices,q fortaſſe excuſabuntur.habẽt eñ legitimã excuſationẽ, exilii cauſa ſolũ vertiſſe, nec eſſe poſt

Iudicũ nomina ad ærariũ delata. ea reſtitutos.hos ille demens iudices legiſſet?horũ noĩa ad ærariũ detuliſſet?his magnã partem Reipu.credidiſſet,ſi vllam ſpeciem Reip.cogitauiſſet? Atq; ego de notis iudicibus dixi. quos minus noſtis,nolui nominare.ſaltatores,cithariſtas,totũ deniq; comeſationis Antonianæ chorum in tertiã decuriam iudicum ſcitote eſſe collectum. hæc cauſa, cur lex tam egregia,tamq; pręclara,maximo imbri,tempeſtate, ventis,ꝓcellis,turbinibus,inter fulmina,& to-

nitrua ferret:vt eos iudices haberem⁹,quos ſocios ad epulas habere hoſpites nemo velit.ſce lerũ magnitudo,cõſcientia maleficiorũ,direptio eius pecuniȩ,cuius ratio in ȩde Opis cõfecta eſt,hanc tertiã decuriã excogitauit:nec ante turpes iudices quȩſiti,q̃ honeſtis iudicibus nocentiũ ſalus deſperata eſt.Sed illud os,illã impuritatẽ ✗ feciſſent,vt hos iudices legere auderet,quorum lectione duplex imprimeret Reip.dedecus:vnũ,ꝙ tam turpes iudices eſſent:alterum,ꝙ patefactum cognitumq; eſſet,q̃ multos in ciuitate turpes haberemus.Hanc ego & reliquas eiuſmodi leges,etiã ſi ſine vi,ſaluis auſpiciis eſſent rogatȩ,cenſerẽ tamen abrogandas. nunc vero abrogandas cenſeã,quas iudico nõ rogatas?An illa nõ grauiſſimis ignominiis,monimẽtiſq; huius ordinis ad poſteritatis memoriã ſunt notanda? ꝙ vnus M. Antonius in hac vrbe poſt conditã vrbẽ palã ſecũ habuit armatos?qd̃ neq; reges fecerunt,neq; ii,qui regibus exactis regnũ occupare voluerũt.Cinnã memini,vidi Syllã,modo Cȩſarẽ: hi eñ tres poſt ciuitatem a L.Bruto liberatã,plus potuerunt,q̃ vniuerſa Reſpu.nõ poſſum affirmare nullis telis eos ſtipatos fuiſſe.hoc dico,nec multis,& occultis.at hanc peſtẽ agmen armatorũ ſequebatur:Claſſitius,Muſtella,Tiro gladios oſtẽtantes ſui ſimiles greges ducebãt per forũ: certum agminis locũ tenebãt Barbari ſagittarii.cũ aũt erat ventũ ad ȩdẽ Concordiȩ,gradus cõplebãtur,lecticȩ collocabant:nõ ꝙ ille ſcuta vellet occulta eſſe,ſed ne familiares,ſi ſcuta ipſi ferrẽt, laborarẽt.Illud vero teterrimũ auditu,nõ modo aſpectu.in cella Cõcordiȩ collocari armatos latrones,ſicarios:e tẽplo carcerẽ fieri:apertis valuis Cõcordiȩ,cũ inter ſubſellia Senatus verſarent latrones,patres cõſcriptos ſentẽtias dicere.huc etiã niſi venirẽ Cal.Septembris,fabros ſe miſſurũ,& domũ meã diſturbaturũ eſſe dixit.magna res credo agebat. de ſupplicatione referebat.veni poſtridie,ipſe nõ venit.locutus ſum de Rep.minus equidẽ libere,q̃ mea cõſuetudo,liberius tñ,q̃ pericula,minȩq; poſtulabant.At ille homo vehemẽs,& violẽtus,qui hãc cõſuetudinẽ libere dicendi excluderet:fecerat eñ hoc idẽ maxima cũ laude L.Piſo.XXX.dieb⁹ ante me:inimicitias mihi denũciauit:adeſſe in Senatu iuſſit ad.XIII.Cal.Octobris.ipſe interea decem & ſeptem dies,vt digeſtio potius q̃ declamatio videret,de me in Tyburtino Scipionis declamitauit,ſitim quȩrens.hȩc eñ ei cauſa eſſe ſolet declamãdi. Cũ is dies,quo me adeſſe iuſſerat,veniſſet:tũ vero agmine quadrato in ȩdẽ Cõcordiȩ venit,atq; in me abſentem orationẽ ore impuriſſimo euomuit.quo die, ſi ꝑ amicos mihi cupiẽti in Senatũ venire licuiſſet, cȩdis initiũ feciſſet a me:ſic eñ ſtatuerat.cũ autẽ ſemel gladiũ ſcelere imbuiſſet, nulla res ei finem cȩdendi,niſi defatigatio,& ſatietas,attuliſſet.etenĩ aderat L.frater gladiator Aſiaticus,q Myrmillo Milaſis depugnarat:ſanguinẽ noſtrũ ſitiebat: ſuũ in illa gladiatoria pugna multũ profuderat.hic pecunias noſtras ȩſtimabat:poſſeſſiones notabat,& vrbanas,& ruſticas:huius mendicitas auiditati cõiuncta in fortunas noſtras imminebat:diuidebat agros qbus, & quos volebat:nullus aditus erat priuato,nulla ȩquitatis deprecatio:tãtũ quiſq; habebat poſſeſſor, quantũ reliquerat diuiſor Antonius. Quȩ q̃q̃,ſi leges irritas feceritis,rata eſſe nõ poſſunt,tñ ſeparatim ſuo nomine notanda cẽſeo:iudicandũq; nullos Septemuiros fuiſſe,nihil placere ratum eſſe,qd̃ egiſſent,aut qd̃ ab iis actum diceret. M.vero Antonium,quis eſt qui ciuem poſſit iudicare potius,q̃ teterrimum,& crudeliſſimum hoſtem?qui pro æde Caſtoris ſedens,audiente Populo Ro.dixerit,niſi victorem victurum neminem?num putatis P.C.dixiſſe eũ minacius,q̃ facturum fuiſſe?quid vero,qd̃ in cõcione dicere auſus eſt?ſe cum magiſtratu abiiſſet, ad vrbem venturũ cũ exercitu,introiturũ quotieſcũq; vellet?quid erat aliud, niſi denunciare populo Ro.ſeruitutẽ?Quod aũt eius iter Bruduſiũ?quȩ feſtinatio?quæ ſpes? niſi vt ad vrbẽ potius exercitũ maximũ adduceret?qui autẽ delectus Centurionũ?quȩ effrenatio impotentis animi?Cum eius promiſſis legiones fortiſſimȩ reclamaſſent,domũ ad ſe venire iuſſit Cẽturiones,quos bene de Rep.ſentire cognouerat:eoſq; ante pedes ſuos,vxoriſq; ſuȩ, quam ſecũ grauis imperator ad exercitum duxerat,iugulari coegit.quo animo hunc cẽſetis futurũ in nos, quos oderat,cum in eos,quos nunq̃ viderat,tam crudelis fuiſſet?& q̃ auidũ in pecuniis locupletũ,qui pauperũ ſanguinẽ cõcupiſſet?quorum ipſorum bona,quantacũq; erant, ſtatim ſuis comitibus,cõpotoribuſq; deſcripſit.Atq; ille furẽs infeſta iã patriȩ ſigna Brũduſio inferebat. cum Cȩſar deorũ immortaliũ beneficio diuini animi,ingenii,cõſilii magnitudine,cũ ſua ſpõte eximiaq; virtute,tũ approbatione auctoritatis meȩ,Colonias patris adiit, veteranos milites cõuocauit,paucis diebus exercitũ fecit:incitatos latronis impetus retardauit.Poſtea vero q̃ legio Martia ducẽ prȩſtantiſſimũ vidit,nihil egit aliud,niſi vt aliquãdo liberi eſſemus. quã eſt imitata Quarta legio.Quo ille nuncio audito, cũ Senatum vocaſſet, adhibuiſſetq; Cõſu-

Anto. Ciceroni denũciat inimicitias.

Digeſtio. Declamatio.

larem,qui ſua ſententia C.Cęſarē hoſtē iudicaret,repente concidit. Poſt autē neq; ſacrificiis
ſolennibus factis,neq; votis nuncupatis,profectus eſt,& profugit paludatus. At quo? in pro-
uinciā firmiſſimorū,& fortiſſimorū ciuiū:qui illū,ne ſi ita quidē veniſſet,vt nullū bellū infer
ret,ferre potuiſſent,impotentē,iracundū,cōtumelioſum,ſuperbū, ſemper poſcentem,ſemp ra
pientem,ſemper ebriū.At ille,cuius ne pacatā quidē nequitiā quiſq̄ ferre poſſet, bellū intulit
prouincię Gallię:circūſedit Mutinam firmiſſimā & ſplendiſſimā populi Ro.coloniam:oppu-
gnat D.Brutū imperatorē,conſulē deſignatū,ciuem nō ſibi ſed nobis & Reip.natū. Ergo An
nibal hoſtis? ciuis Antonius? quid ille fecit hoſtiliter,qđ hic aut nō fecerit, aut nō faciat, aut
non moliatur,& cogitet? totū iter Antonii quid habuit,niſi depopulationes,vaſtationes, cę-

In horā vi-
uere.

des,rapinas? quæ nō faciebat Annibal,quia multa ad vſum reſeruabat:hęc ii, qui in horā vi-
uunt,nō modo de fortunis,& de bonis ciuiū,ſed ne quidē de vtilitate ſua cogitauerunt. Ad
hunc (dii boni) legatos mitti placet? norunt iſti hoīes formā Reipublicę,iura belli,exēpla ma
iorum? cogitant quid populi Ro.maieſtas,quid Senatus ſeueritas poſtulet? Legatos decerni-
tis.ſi vt deprecentur,contēnet:ſi vt imperetis,nō audiet. deniq; q̄uis ſeuera legatis mandata
dederimus,nomen ipſum Legatorū hunc,quē vidimus, reſtinguet ardorē municipiorū, atq;
Italię frāget aīos.vt omittā hęc,quę magna ſunt:iſta legatio morā,& tarditatē afferet bello.
q̄uis dicant,& quoſdā audiam dicturos:legati proficiſcant̄:bellū nihilominus paret̄:tn̄ lega-
torum nomē ipſum,& animos molliet,& belli celeritatē morabit̄.Minimis momētis P.C.ma-
ximę inclinationes temporū fiunt,cū in omni caſu reipublicę,tum in bello,& maxime ciuili,
qđ opinione plerūq; & fama gubernat̄. nemo quęret quibuſcū mandatis legatos miſerimus:
nomen ipſum legationis vltro miſſę timoris eſſe ſignū videbit̄.recedat a Mutina, deſinat op-
pugnare Brutū,decedat ex Gallia:nō eſt verbis rogādus,cogendus eſt armis.Non eñ ad An
nibalem mittimus,vt a Sagunto recedat:ad quē miſerat olim Senatus P.Valeriū Flaccum,&
Q.Fabiū Pāphilū:qui,ſi Annibal non pareret,Carthaginē ire iuſſi ſunt.noſtros Legatos quo
iubebimus ire,ſi nō paruerit Antonius? ad noſtrū ciuē mittimus,ne imperatorē, ne Coloniā
populi Ro.oppugnet.Ita ne vero? hoc per legatos rogādus eſt? quid intereſt per deos immor
tales,vtrū hanc vrbē oppugnet? an huius vrbis propugnaculū,coloniāq; populi Ro. pręſidii

Belli Pu. ſe
cūdi cauſa.

cauſa collocatā? Belli Punici ſecundi,qđ contra maiores noſtros Annibal geſſit,cauſa fuit Sa
gunti oppugnatio.recte ad eū Legati miſſi.mittebant̄ ad Pœnū,mittebant̄ pro Annibale ho-
* ſtibus noſtris & ſociis.quid ſimile tandē? nos ad ciuē mittemus, ne Imperatorē populi Ro.ne
exercitū,ne coloniā circūſedeat,ne oppugnet,ne agros depopulet̄,ne ſit hoſtis.Age,ſi parue-
rit,hoc ciue vti aut volumꝰ aut poſſumꝰ? Ante diē.XIIII.Cal.Ian.decretis veſtris eū cōcidi-
ſtis:cōſtituiſtis vt hęc ad vos Cal.Ian.referrent̄,q̄ referri videtis,de honoribus,& p̄miis bene
de Repu.meritorū,& merentiū:quorum principē iudicauiſtis eum,qui fuit,C.Cęſarē,qui M.
Antonii impetus nefarios ab vrbe in Galliam vertit.deinde milites veteranos, qui primi Cæ

Cæleſtes le
giones.

ſarem ſecuti ſunt.tum illas cæleſtes,diuinaſq; legiones,Martiā,& Quartā:quibus,cū Conſu-
lem ſuum nō modo reliquiſſent,ſed bello etiā perſequerent̄,honores & pręmia ſpopondiſtis:
eodemq; die D.Bruti præſtantiſſimi ciuis edicto allato,atq; propoſito,factū eius collaudaui-
ſtis:quodq; ille bellum priuato conſilio ſuſceperat,id vos auctoritate publica cōprobauiſtis.
Quid igitur illo die aliud egiſtis? niſi vt re hoſtē iudicaretis Antonium? his veſtris decretis
aut ille vos ęquo animo aſpicere poterit? aut vos illū ſine dolore ſummo videbitis? Excluſit
illum a Repu.diſtraxit,ſegregauit,nō ſolū ſcelus illius,ſed etiā,vt mihi videtur,fortuna quæ
dam Reipublicę.qui ſi Legatis paruerit, Romamq; redierit, nunquando perditis ciuibus ve-
xillum,quo concurrant,defuturū putatis? ſed hoc minus vereor.ſunt alia,ob quę magis nūq̄
parebit ille legatis.noui hoīs inſaniā, arrogantiā, noui perdita conſilia amicorū, quibus ille
eſt deditus.Lucius quidē frater eiꝰ,vtpote qui peregre depugnauit,familiā ducit.ſi per ſe ipſe
ſanus,qđ nunq̄ erit,per hos eſſe ei tamen nō licebit.teretur interea tēpus,belli apparatus re-
frigeſcent.vnde eſt adhuc bellū,niſi retardatione,& mora? vt primū poſt diſceſſum latronis,
vel potius deſperatā fugam,libere Senatus haberi potuit,ſemper flagitaui,vt cōuocaremur:

Malum na
ſcēs facile
opprimit̄,
inueteratū
fit robuſtiꝰ

quo die primū conuocati ſumus,cū deſignati Cōſules nō adeſſent, ieci ſentētia mea maximo
veſtro cōſenſu fundamēta Reip.ſerius omnino,q̄ decuit:nec eñ ante potui. ſed tñ ſi ex eo tē
pore dies nullus intermiſſus eſſet,bellū p̄fecto nullū haberemus.Omne malū naſcēs facile op-
primit̄:inueteratū fit plerūq; robuſtius.Sed tum expectabant̄ Calen.Ianu.fortaſſe nō recte.ve
rum p̄terita omittamus,etiā ne hanc morā afferemus, dū p̄ficiſcant̄ Legati? dum reuertant̄?

quorum expectatio dubitationē belli afferet. bello autē dubio, qđ poteſt ſtudiū eſſe delectus? Quãobrē P.C. Legatoꝝ mētionē nullā cenſeo faciendā: rem adminiſtrandā arbitror ſine vlla mora: & confeſtim gerendā cenſeo: tumultū decerni, iuſtitiū indici, ſaga ſumi dico oportere, delectū haberi ſublatis vacationibus in vrbe, & in Italia, p̄ter Galliā totā. Quæ ſi erūt facta, opinio ipſa & fama veſtræ ſeueritatis obruet ſcelerati gladiatoris amentiā. ſentiet ſibi bellū cū Rep. eſſe ſuſceptū: experietur cōſentiētis Senatus neruos, atq; vires. nā nūc quidē partiū cōtentionē eſſe dictitat. quarū partiū? alteri victi ſunt, alteri ſunt e mediis C. Cęſaris ptibus. Niſi forte Cæſaris partes a Panſa, & Hircio cōſulibus, & a filio C. Cæſaris oppugnari putamus. Hoc vero bellū nō ex diſſenſione partiū, ſed ex nefaria ſpe perditiſſimoꝝ ciuiū excitatū, quibus bona, fortunęq; noſtræ notæ ſunt, & iā ad cuiuſq; opinionē diſtributę. Legi epiſtolam Antonii, quā ad quēdā †Septemuirū capitalē hominē Collegā ſuū miſerat. Quid cōcupiſcas tu videris: qđ cōcupiueris certe habebis. Hem ad quē Legatos mittamus? cui bellū moremur inferre? qui ne ſorti quidē fortunas noſtras deſtituit: ſed libidini cuiuſq; nos ita addixit, vt ne ſibi qdē quicq̄ integrū, qđ nō alicui promiſſum iā ſit, reliquerit. cū hoc P.C. bello, bello inquā certādū eſt, idq; cōfeſtim. legatoꝝ tarditas repudiāda eſt. Quapropter ne multa nobis quotidie decernēda ſint: Cōſulibus totā Rēp. cōmittendā cenſeo: hiſq; permittendū, vt Rēp. defendant, prouideātq; ne qd Reſp. detrimēti accipiat: cenſeoq; vt iis q in exercitu Antonii ſunt, ne ſit ea res fraudi, ſi ante Cal. Feb. ab eo diſceſſerint. Hæc ſi cēſueritis Patres cōſcripti, breui tēpore libertatē Reip. auctoritatēq; veſtrā recuperabitis. ſi aūt lenius agetis, tñ eadē, ſed fortaſſe ſerius decernetis. de Rep. quoad retuliſtis, ſatis decreuiſſe videor. Altera res eſt de honoribus. de qbus deinceps intelligo eſſe dicēdū. Sed q ordo in ſentētiis rogādis ſeruari ſolet, eūdē tenebo in viris fortibus honorādis. a Bruto igit̄ Conſule deſignato more maioꝝ capiamus exordiū: cuius, vt ſuperiora omittā, quæ ſunt maxima illa qdē, ſed adhuc hominū magis iudiciis, q̄ publice laudata: qbus nā verbis eius laudes huius ipſius tēporis conſequi poſſumus? neq; eñ vllā mercedē tāta virtus, p̄ter hāc laudis, glorięq; deſiderat. qua etiā ſi careat, tñ ſit ſe ipſa cōtēta. q̄q̄ in memoria gratoꝝ ciuiū, tāq̄ in luce poſita lętet̄. laus igit̄ iudicii, teſtimonii q; veſtri tribuēda Bruto eſt. quãobrē his verbis P.C. Senatuſcōſultū faciēdū cēſeo. Cum D. Brutus Imp. Cons. deſignatus, prouinciā Galliā in Senatus Populiq; Ro. poteſtate teneat: cū q; exercitū tantū, tā breui tēpore ſummo ſtudio municipioꝝ, coloniarūq; prouinciæ Galliæ optime de Rep. meritę, merentiſq; cōſcripſerit, cōpararit: id eū recte, & ordine, exq; Rep. feciſſe: idq; D. Bruti pſtātiſſimū meritū in Rēp. Senatui, Populoq; Ro. gratū eſſe, & fore. Itaq; ſenatū Populūq; Ro. exiſtimare D. Bruti imꝑatoris Cons. deſig. opera, cōſilio, virtute, incredibiliq; ſtudio, & cōſenſu prouincię Galliæ, Reip. difficillimo tēpore eſſe ſubuentū. Huic tāto merito Bruti P.C. tātoq; in rēpublicā beneficio, quis eſt tātus honos, qui nō debeat̄? nā ſi M. Antonio patuiſſet Gallia: ſi oppreſſis municipiis, & coloniis imparatis, in illā vltimā Galliam penetrare potuiſſet: quātus Reip. terror impēderet? dubitaret credo homo amētiſſimus, atq; oib⁹ cōſiliis p̄ceps, & deuius, nō ſolū cū exercitu ſuo, ſed etiā cū omni immanitate Barbariæ bellū inferre nobis, vt eius furorē ne Alpiū qdē muro cohibere poſſemus. Hæc igit̄ habēda gratia eſt D. Bruto, qui illū nōdū interpoſita auctoritate veſtra, ſuo cōſilio, atq; iudicio, nō vt cōſulem recepit, ſed vt hoſtē arcuit: Galliā, ſeq; obſideri, q̄ hāc vrbē maluit. Habeat ergo huius tāti facti, tāq; p̄clari decreto veſtro teſtimoniū ſempiternū: Galliaq;, quę ſemp p̄ſidet, atq; p̄ſedit huic Imperio, libertatiq; cōmuni, merito vereq; laudet̄, q; ſe, ſuaſq; vires nō tradidit, ſed oppoſuit. Atq; etiā M. Lepido pro eius egregiis in Rēp. meritis decernendos honores q̄ampliſſimos cenſeo. ſemp ille Populū Ro. liberū eſſe voluit, maximūq; ſignū illo die dedit volūtatis, & iudicii ſui: cū Antonio diadema Cæſari imponēte, ſe auertit: gemituq;, & mœſtitia declarauit quantū haberet odiū ſeruitutis: q̄ Populum Ro. liberū cuperet: q̄ illa quæ tulerat, tēporū magis neceſſitate, q̄ iudicio tuliſſet. Quāta vero is moderatione vſus ſit, in illo tēpore ciuitatis, qđ poſt mortē Cæſaris conſecutum eſt, quis noſtrū obliuiſci poteſt? Magna hæc, ſed ad maiora p̄perat oratio. quid eñ, o dii immortales, admirabilius oibus gētibus? quid optatius Populo Ro. accidere potuit? q̄ cū bellū ciuile maximū eſſet, cuius belli exitū oēs timeremus, ſapientia etiā id potius extingui, q̄ armis & ferro rē in diſcrimen adducere? Qꝫ ſi eadē ratio Cęſaris fuiſſet, in illo tetro miſeroq; bello: vt omittā patrē, duos Cn. Pompeii ſummi & ſingularis viri filios incolumes haberemus. quibus certe pietas fraudi eſſe nō debet. vtinā oēs M. Lepidus, ſeruare potuiſſet: facturū fuiſſe declarauit in eo qđ potuit, cū Sex. Pompeiū reſtituit

Tumult⁹.
Iuſtitium.
Saga.
Vacatiōes.

†P. Septimium.

Quid cōcupiſcas tu videris &c.

Virtus ſe ipſa cōtēta.

Senat. cōſ. honorificum de Bruto.

Fraudi eē.

ciuitati,maximũ ornamentũ reipublicę,clariſſimũ monimentũ clemẽtię ſuę. grauis illa fortũ
na Populi Ro.graue fatũ.Põpeio eñ patre, qđ imperii Populi Ro.lumẽ fuit, extincto,interfe
ctus eſt patris ſimillimus filius. ſed oĩa mihi facta videnť deoꝝ ĩmortaliũ iudicio,& pietate,
Sex.Põpeio Reip.cõſeruato.Quã ob cauſam iuſtã,atqꝫ magnã:& ꝙ periculoſiſſimũ ciuile bel-
lũ,maximũqꝫ,humanitate & ſapiẽtia ſua M.Lepidus ad pacẽ,cõcordiãqꝫ cõuertit:Senatuſcõ-

S.C.de Lepido.

ſultũ his verbis cẽſeo pſcribẽdũ. Cũ a M.Lepido Imp.Põtifice Max.ſępenumero Reſp.& be
ne,& feliciter geſta ſit: Populuſqꝫ Ro.intellexerit ei dominatũ regiũ maxime diſplicere: cũqꝫ
eius opa,virtute,cõſilio,ſingulariqꝫ clemẽtia,& manſuetudine bellũ acerbiſſimũ ciuile ſit re-
ſtinctũ:Sex.qꝫ Põpeius,Cn.F.Magnus huius ordinis auctoritate ab armis diſceſſerit, & a M.
Lepido Imp.Pont.Max.ſumma Senatus Populiqꝫ Ro.volũtate ciuitati reſtitutus ſit: Senatũ
populũqꝫ Ro.pro maximis plurimiſqꝫ in Rẽp.M.Lepidi meritis, magnã ſpem in eius virtute,
auctoritate,felicitate,reponere,otii,pacis,cõcordię,libertatis:eiuſqꝫ in Remp. meritoꝝ ſena-

Statua in aurata.

tũ Populũqꝫ Ro.memorẽ fore:eiqꝫ ſtatuã equeſtrẽ inauratã in roſtris,aut quo alio loco in fo-
ro vellet,ex huius ordinis ſentẽtia ſtatui placere.Qui honos P.C.mihi maximus videtur.pri
mũ,quia iuſtus eſt. nõ eñ ſolũ datur ꝓpter ſpem tẽpoꝝ reliquoꝝ,ſed pro ampliſſimis meri-
tis reddiť. nec vero cuiq̃ poſſumus cõmemorare hũc honorẽ a Senatu tributũ iudicio Sena

C.Octauii Caeſ.laus.

tus ſoluto,& libero. Venio ad C.Cæſarẽ P.C.qui niſi fuiſſet,quis noſtrũ eſſe potuiſſet? ad-
uolabat ad vrbẽ a Bru͏nduſio homo impotẽtiſſimus,ardens odio,animo hoſtili in oĩs bonos
cũ exercitu Antonius. quid huius audaciæ,& ſceleri poterat opponi? nõdũ vllos duces habe
bamus,nõ copias:nullũ erat conſiliũ publicũ,nulla libertas: dandę ceruices erant crudelitati
nefarię:fugã q̃rebamus oẽs:quæ ipſa exitũ nõ habebat.quis tũ nobis,quis Populo Ro.obtulit
hũc diuinũ adoleſcentẽ deus?qui,cũ oĩa ad perniciẽ noſtrã peſtifero illi ciui paterent,ſubito p̃
ter ſpem oĩm exortus,prius confecit exercitũ,quẽ furori M.Antonii opponeret,q̃ quiſq̃ hoc

Põpeii & Octauii Cęſa.cõparatio.

eũ cogitare ſuſpicareť. Magni honores habiti Cn.Põpeio,cũ eſſet adoleſcens,& q̃dẽ iure:ſub
uenit eñ reipublicę:ſed ætate multo robuſtior,& militũ ducẽ q̃rentiũ ſtudio paratior , & in
alio genere belli. non eñ oĩbus Syllę cauſa grata. declarat multitudo proſcriptoꝝ,tot muni
cipioꝝ maximę calamitates.Cæſar aũt annis multis minor veteranos cupiẽtes iã requieſcere
armauit:eã cõplexus eſt cauſam,q̃ eſſet Senatui,q̃ populo,q̃ cũctę Italiæ,q̃ diis oĩbus gratiſ-
ſima. Et Põpeius ad L.Syllę maximũ imperiũ,victoreqꝫ exercitũ acceſſit.Cæſar ſe ad neminem
adiũxit:ipſe princeps exercitus faciẽdi,& pſidii cõparãdi fuit.Ille in aduerſarioꝝ ptibus agrũ
Picenũ habuit munitũ. hic ex Antonii amicis,ſed amicioribus libertati, cõtra Antoniũ cõfe
cit exercitũ.Illius opibus Sylla regnauit. huius pſidio Antonii dominatus oppreſſus eſt. De
mus igiť imperiũ Cæſari:ſine quo res militaris adminiſtrari,teneri exercitus,bellũ geri nõ po
teſt:& p Populo Ro.eo iure,quo q optimo.q honos,q̃q̃ eſt magnus illi ætati,tñ ad neceſſita
tẽ rerũ gerendarũ,nõ ſolũ ad dignitatẽ valet.itaqꝫ illa q̃tamus,quę vix hodierno die cõſeque
mur.Sed ſæpe ſpero fore,huius adoleſcẽtis hortãdi honorãdiqꝫ & nobis & Populo Ro. pote

S.C.de C.Octauio. Sũmũ tempus reip.

ſtatẽ. hoc aũt tẽpore ita cẽſeo decernendum. Qꝫ C.Cæſar C.F.Pontifex,Proprætor,ſummo
Reip.tẽpore milites & veteranos ad libertatẽ Populi Ro.cohortatus ſit,eoſqꝫ cõſcripſerit: ꝙ
ꝙ legio Martia,Quartaqꝫ ſummo ſtudio,optimoqꝫ in Rẽp.cõſenſu,C.Cæſare duce & aucto-
re rẽpublicã,libertatẽ Populi Ro.defendãt,defenderint:& ꝙ C.Cęſar Proprætor,Galliæ pro-
uinciæ cũ exercitu ſubſidio pfectus ſit:equites,ſagittarios,elephantos in ſuã Populiqꝫ Ro.po
teſtatẽ redegerit:difficillimoqꝫ Reip.tẽpore ſaluti,dignitatiqꝫ Populi Ro.ſubuenerit: ob eas
cauſas Senatui placere C.Cæſarẽ,C.F.Pontificẽ,Proprætorẽ,Senatorẽ eſſe, ſentẽtiãqꝫ loco p̃-
torio dicere:eiuſqꝫ rationẽ q̃cũqꝫ appetet,ita haberi,prout haberi lege liceret,ſi anno ſupiore
Quęſtor fuiſſet.Quid eſt eñ P.C.cur eũ non q̃primũ ampliſſimos honores capere cupiamus?

Leges annales.

Legibus eñ annalibus cũ grandiorẽ ætatẽ ad Conſulatũ cõſtituebãt, adoleſcentię temeritatẽ
verebãtur.C.Cæſar ineunte ætate docuit ab excellenti eximiaqꝫ virtute,pgreſſum ætatis ex-
pectari nõ oportere.Itaqꝫ maiores noſtri veteres illi admodũ antiqui leges annales nõ habe-
bãt:quas multis poſt annis attulit ambitio,vt gradus eſſent petitionis inter æquales.Ita ſępe
magna indoles virtutis prius q̃ Reip.prodeſſe potuiſſet,extincta fuit.At vero apud antiquos

Alexander Macedo. Conſularis ætas.

Rulli,Decii,Coruini,multiqꝫ alii, recẽtiore aũt memoria ſupior Aphricanꝰ, T.Flaminius,ad
modũ adoleſcẽtes Cõſules facti tãtas res geſſerũt,vt Populi Ro.imperiũ auxerint,nomen or-
narint.Quid Macedo Alexander?cũ ab ineunte ætate res maximas gerere cœpiſſet,nõne ter-
tio & trigeſimo anno mortẽ obiit?quę eſt ætas noſtris legibus decẽ annis minor,q̃ Cõſularis.

ex quo iudicari poteſt,virtutis eſſe ꝙ ætatis curſum celeriorē.Nā qđ ii qui Cæſari inuident, ſimulant ſe timere: ne verēdū quidē eſt,vt tenere ſe poſſit,vt moderari,ne honoribus noſtris elatus intēperantius ſuis opibus vtat̃. Ea natura rerū eſt P.C.vt q ſenſum verę glorię ceperit, quiq; ſe ab Senatu, ab Equitibus Romanis,Populoq; Ro.vniuerſo ſenſerit ciuē clarū haberi ſalutarēq; reipublicę,nihil cū hac gloria cōparandū putet.Vtinā C.Cęſari,patri dico,cōtigiſſet adoleſcēti,vt eſſet Senatui,atq; optimo cuiq; chariſſimus. qđ cū cōſequi neglexiſſet, oēm vim ingenii,ꝙ ſumma fuit in illo,in populari leuitate cōſumpſit.Itaq; cū reſpectū ad Senatū, & ad bonos nō haberet,eā ſibi viā ipſe patefecit ad opes ſuas amplificādas, quā virtus liberi populi ferre nō poſſet.Eius aūt filii lōgiſſime diuerſa ratio:q cū oib⁹ eſt,tū optimo cuiq; chariſſimus.in hoc ſpes libertatis poſita eſt,ab hoc accepta iā ſalus,huic ſummi honores & exqrūtur,& parati ſunt. cuius igit̃ ſingularē prudētiā admiramur,eius ſtultitiā timemus? quid eīn ſtultius,ꝙ inutilē potētiā,inuidioſas opes,cupiditatē dominādi ꝓcipitē, & lubricā anteferre verę,graui,ſolidę glorię? an hoc vidit puer?ſi ætate ꝓceſſerit,nō videbit? At eſt qbuſdā inimicus clariſſimis atq; optimis ciuib⁹. nullus iſte timor eē debet. oīs Cæſar inimicitias Reip. cōdonauit.hāc ſibi iudicē cōſtituit,hāc moderatricē oīm factoꝝ.ita eīn ad Rēp.acceſſit,vt eā cōfirmaret,nō vt euerteret. oīs habeo cognitos ſenſus adoleſcētis:nihil eſt illi Rep.charius, nihil veſtra auctoritate grauius,nihil bonoꝝ viroꝝ iudicio optatius, nihil vera gloria dulcius.Quāobrē ab eo nō modo nihil timere,ſed maiora & meliora expectare debetis:neq; ī eo q ad D.Brutū obſidione liberādū profectus ſit,timere ne memoria maneat domeſtici doloris,ꝙ plus apud eū poſſit,ꝙ ſalus ciuitatis.Audebo etiā obligare fidē meā P.C.vobis,Populoq; Romano:qđ ꝑfecto,cū me nulla vis cogeret,facere nō auderē, ꝑtimeſcerēq; ī re maxima ꝑiculoſam opinionē temeritatis.promitto,recipio,ſpōdeo Patres cōſcripti,C.Cæſarē talē ſemꝑ fore ciuē,qualis hodie ſit,qualēq; eū maxime velle & optare debemus. Quę cū ita ſint,de Cæſare ſatis hoc tēpore dictū habeo.Nec vero de L.Egnatuleio fortiſſimo,& cōſtātiſſimo ciue,amiciſſimo Reip.ſilēdū arbitror : ſed tribuēdū teſtimoniū virtutis egregię, ꝙ is legionē Quartā ad Cęſarē adduxerit,ꝙ ꝑſidio Cōſulib⁹ Senatui Populoq; Ro.reiq; pub.eēt.ob eā cauſam placere,vti L.Egnatuleio trienniū ante legitimū tēpus magiſtratus ꝑetere,capere, gerere liceat. In quo P.C.nō tātū cōmodū tribuit̃ L.Egnatuleio,quātū honos.in tali eīn re ſatis eſt noiari. De exercitu aūt C.Cęſaris ita cēſeo decernēdū.Senatui placere,militib⁹ veteranis,q Cæſaris Pōtificis,auctoritatēq; huius ordinis defenderint,atq; defendāt, his liberiſq; eoꝝ militię vacationē eſſe: vtiq; C.Pāſa,A.Hircius Cōſules alter,ambove cognoſcerēt, q ager colonus eēt, quo milites veterani deducti eſſent, q cōtra legē Iuliam poſſideret, vt is militibus veteranis diuideret. de agro Cāpano ſeparatim cognoſcerēt,inirētq; rationē de cōmodis militū veteranoꝝ augēdis:legioniq; Martię,& legioni Quartę,& iis militibus q de legione Secūda, trigeſimaquinta,ad C.Pāſam,A.Hirciū cōſules veniſſent,ſuaq; noīa dediſſent,ꝙ his Senatus,Populiq; Ro.libertas chariſſima ſit,& fuerit,vacationē militiæ ipſis, liberiſq; eoꝝ,eē placere,extra tumultum Gallicum,Italicūq;: eaſq; legiones bello cōfecto miſſas fieri placere: quātāq; ꝑecuniā militibus earū legionū in ſingulos C.Cæſar Pōtifex Proprętor pollicitus ſit,tātā dari placere: vtiq; C.Panſa, A.Hircius Cōſules alter,ambove rationē agri habeāt,q ſine iniuria priuatoꝝ diuidi poſſit:hiſq; militibus legionis Martię,& legionis Quartæ ita darēt,aſſignarēt, vt qbus militibus ampliſſime dati,aſſignati eſſent.Dixi ad ea oīa Cōſules,de qbus retuliſtis: quę ſine mora,matureq; decreta,facilius apparabitis ea,ꝙ tēpus & neceſſitas flagitat. celeritate autem opus eſt:qua ſi eſſemus vſi,bellum,vt ſæpe dixi,nullum haberemus.

Cice.teſtimoniū de Octauio.

Sponſio Ciceronis ꝓ Octauio.

L.Egnatuleii laus.

Ager colonus.

Extra tumultū Gallicum.

IN M.ANTONIVM AD QVIRITES, PHILIPPICA SEXTA. ORATIO.XLIX.

AVDITA Vobis eſſe arbitror Quir.quæ ſint acta in Senatu,quę fuerit cuiuſq; ſentētia. res enim ex Cal.Ian.agitata,paulo ante confecta eſt:minus quidē illa ſeuere ꝙ decuit, nō tamē omnino diſſolute. mora eſt allata bello,nō cauſa ſublata.Quamobrē qđ quęſiuit me P. Apuleius homo, & multis officiis mihi,& ſumma familiaritate cōiūctus,& vobis amiciſſimus,ita reſpondebo:vt ea quibus non interfuiſtis,noſſe poſſitis.Cauſa fortiſſimis optimiſq; Cōſulibus Calēdis Ian.de Rep.primū referendi fuit,ex eo qđ.XIII.Cal.Ian.Senatus me auctore decreuit.Eo die primū Quir. fundamenta iacta ſunt reipu.